

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu a jejich doplnění, upřesnění a dotvrzení

Průběh a výsledky směnečného rozkazního řízení často ovlivňuje přísné soustředění možnosti vymezit obranu proti směnečnému nároku, jenž byl přiznán směnečným platebním rozkazem, do 15denní námitkové lhůty. Navození koncentrace směnečného rozkazního řízení zásadně zhoršuje procesní postavení žalovaných v tomto specifickém sporném procesu, neboť část řízení, během níž má žalovaný možnost formulovat svoji obranu proti uplatněnému směnečnému nároku, zužuje příliš striktně a rigidně.

Možnost tvrdit skutkové okolnosti, z nichž vyplývá neexistence směnečného nároku přiznaného směnečným platebním rozkazem, nebo nedůvodnost uplatnění tohoto nároku, po uplynutí lhůty pro podání námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu, je natolik omezená, že lze s mírnou nadsázkou konstatovat, že téměř neexistuje.

Směnečné rozkazní řízení

Směnečné rozkazní řízení je zvláštním typem civilního sporného řízení, které je vytvořeno pro rychlejší a snazší uplatnění směnečných nároků. OSŘ^[1] sice upravuje směnečné a šekové rozkazní řízení, spory o zaplacení šekových nároků však bývají vedeny jen výjimečně. Naopak směnečné spory jsou poměrně frekventované. Ve výkladu se tedy omezím jen na problematiku směnečných sporů a aspekty směnečného a šekového rozkazního řízení, které jsou vlastní řízení o zaplacení směnečných nároků. Pro zjednodušení budu dále v textu směnečné a šekové rozkazní řízení označovat jako směnečné rozkazní řízení.

Směnečné rozkazní řízení je zvláštním druhem sporného řízení, v němž panuje výrazná dysbalance ve prospěch žalobce. Jedná se o řízení, v němž se prosazuje nadměrná formalizace, která žalované významně omezuje v možnosti uplatnit obranu proti směnečnému nároku, jenž byl žalobci přiznán směnečným platebním rozkazem.

Směnečné rozkazní řízení má vcelku strukturovaný průběh. Uvedené řízení se sestává ze dvou fází: z předrozkazní části a ze samotného směnečného rozkazního řízení v užším slova smyslu. V předrozkazní části řízení soud: posoudí projednatelnost žaloby a uplatněného nároku, a následně vyhodnotí, zda jsou splněny předpoklady pro přiznání uplatněného nároku směnečným platebním rozkazem. Jsou-li zákonné požadavky na vyřízení věci vydáním směnečného platebního rozkazu naplněny, vydá soud výše uvedené meritorní rozhodnutí (směnečný platební rozkaz). Pokud uplatněný směnečný nárok není způsobit k přiznání směnečným platebním rozkazem, nařídí soud jednání, čímž směnečné rozkazní řízení přemění v prosté nalézací řízení. Doručí-li soud směnečný platební rozkaz žalovanému, počíná uvedeným okamžikem (doručením uvedeného rozhodnutí žalovanému) běžet lhůta k podání námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu v délce 15 dní. Nepodaří-li se soudu směnečný platební rozkaz žalovanému doručit, zruší soud uvedené rozhodnutí usnesením, čímž je spor přeměněn v prosté nalézací řízení. Pokud žalovaný v námitkové lhůtě nepodá námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu, nabude směnečný platební rozkaz účinky

pravomocného rozsudku. Podá-li žalovaný proti směnečnému platebnímu rozkazu v průběhu námitkové lhůty námitky, posoudí soud jejich projednatelnost. Shledá-li soud, že podané námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu nevykazují obsahový potenciál k projednání (zejména proto, že nejsou řádně skutkově odůvodněny), odmítne tyto usnesením. Zpochybil-li žalovaný směnečný nárok přiznaný směnečným platebním rozkazem včasnými námitkami proti uvedenému rozhodnutí, jež obsahují řádně skutkově formulované odůvodnění, nařídí soud k projednání těchto námitek jednání. Po projednání námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu a v případě, že soud postupuje nikoli striktně podle znění ustanovení § 175 OSŘ po projednání uplatněného směnečného nároku a námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu rozhodne soud rozsudkem, jehož výrokem vysloví, zda vydaný směnečný platební rozkaz ponechává v platnosti nebo jej ruší. Přípustné je zrušení směnečného platebního rozkazu zčásti a ponechání uvedeného rozhodnutí v platnosti taktéž v dílčím rozsahu.

Koncentrace směnečného rozkazního řízení

Jedním z charakteristických znaků směnečné rozkazního řízení je velmi striktní a rigidní uplatnění koncentračního principu. Možnost skutkově vymezit obranu proti směnečnému nároku, který byl přiznán směnečným platebním rozkazem, je žalovaným ve směnečném sporu poskytnuta jen v patnáctidenní (prekluzivní) námitkové lhůtě.

Ustanovení § 175 OSŘ k vymezení procesní obrany proti směnečnému nároku, jenž byl přiznán směnečným platebním rozkazem, žalovanými uvádí:

*„(1) Předloží-li žalobce v prvopisu směnku nebo šek, o jejichž pravosti není důvodu pochybovat, a další listiny nutné k uplatnění práva, vydá na jeho návrh soud směnečný (šekový) platební rozkaz, v němž žalovanému uloží, aby do 15 dnů zaplatil požadovanou částku a náklady řízení nebo **aby v téže lhůtě podal námitky, v nichž musí uvést vše, co proti platebnímu rozkazu namítá.** (...)*

*(2) Nepodá-li žalovaný včas námitky nebo vezme-li je zpět, má směnečný (šekový) platební rozkaz účinky pravomocného rozsudku. **Pozdě podané námitky nebo námitky, které neobsahují odůvodnění, soud odmítne.** (...)*

*(4) Podá-li žalovaný včas námitky, nařídí soud k jejich projednání jednání; **k námitkám později vzneseným však již nelze přihlížet.**“*

Koncentrace směnečného rozkazního řízení navozená doručením směnečného platebního rozkazu není na rozdíl od ostatních forem koncentrace řízení prolomena zákonnými výjimkami.

Koncentrace směnečného rozkazního řízení spočívá v časovém omezení žalovaného, jemuž byl doručen směnečný platební rozkaz, při předložení a formulování obrany proti uplatněnému směnečnému nároku, jenž byl žalobci přiznán směnečným platebním rozkazem. Procesní obrana žalovaného ve směnečném rozkazním řízení, jemuž byl doručen směnečný platební rozkaz, může být uskutečněna jen cestou podání námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu. Pro tuto procesní obranu žalovaného (podání námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu) je stanovena prekluzivní lhůta v délce 15 dní. Uplynutím námitkové lhůty pro žalované končí možnost vymezit obranu proti směnečnému nároku, jenž byl žalobci směnečným platebním rozkazem přiznán.

Námitková lhůta představuje fázi směnečného rozkazního řízení, jež je určena pro podání námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu, tedy pro vymezení obrany žalovaného proti uplatněnému směnečnému nároku. Uplynutím uvedené lhůty právo žalovaného uplatnit důvody, pro které nemá soud požadavku žalobce na přiznání uplatněného směnečného nároku vyhovět, zaniká. Koncentraci směnečného rozkazního řízení je třeba hodnotit jako koncentraci striktně skutkovou. Působí totiž

vylučně ve vztahu k tvrzení skutkových okolností při vymezení a formulaci obrany proti uplatněnému směnečnému nároku. Koncentrace směnečného rozkazního řízení zakotvená v ustanovení § 175 OSŘ žalovaného nijak neomezuje při předkládání důkazních návrhů. Důkazní prostředky k prokázání pravdivosti skutkových tvrzení, na nichž žalovaný svoji obranu staví, lze označit jak v námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu, tedy v průběhu lhůty k podání tohoto prostředku procesní obrany žalovaného, tak i ústně při projednání námitek v tzv. námitkovém řízení, ale i v dalším písemném podání, obojí po uplynutí námitkové lhůty - a to po celou dobu, během níž jsou účastníci sporného řízení oprávněni účinně označit důkazní prostředky k prokázání pravdivosti jejich skutkových tvrzení či k popření či vyvrácení pravdivosti skutkových tvrzení protistrany.^[2]

Koncentrace směnečného rozkazního řízení zakotvená v ustanovení § 175 OSŘ působí výlučně vůči žalovaným, což vyplývá z podstaty této formy uplatnění koncentračního principu, neboť tato omezuje žalované při možnosti skutkově vymezit obranu proti uplatněnému směnečnému nároku. Skutková tvrzení žalobce jsou ve směnečném rozkazním řízení koncentrována až v tzv. následném řízení, tedy v části řízení, jež je vedeno po podání námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu, v právním režimu, jenž se zcela shoduje s běžnou koncentrací sporného řízení, jež je upravena v ustanoveních § 114c a § 118b OSŘ.

Námítka proti směnečnému platebnímu rozkazu

Prostředkem procesní obrany proti procesnímu útoku v podobě uplatnění směnečného nároku, jenž byl žalobci přiznán směnečným platebním rozkazem, jsou námítka proti uvedenému meritornímu rozhodnutí (proti směnečnému platebnímu rozkazu). Námítka proti směnečnému platebnímu rozkazu jsou upraveny v ustanovení § 175 OSŘ, které je třeba považovat za jediné zákonné ustanovení, jež reguluje směnečné rozkazní řízení.

Jednu z důležitých charakteristik námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu představuje jejich projednatelnost. Vymezení obrany proti uplatněnému směnečnému nároku v provedení, které nedosahuje požadovaného kvalitativního standardu, přinese žalovanému neúspěch v řízení již tzv. „na první dobrou“ ještě dříve, než bude taková obrana meritorně projednána. Věcnému posouzení uplatněných námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu předchází procesní přezkoumání tohoto úkonu. Vedle posouzení včasnosti podání námitek soud zkoumá, zda je obrana v námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu dostatečně substanciována. Není-li obrana proti směnečnému nároku, jenž je žalobci přiznán směnečným platebním rozkazem, vymezena požadovaným způsobem, tedy dostatečně určitým tvrzením konkrétních skutkových okolností, které má povahu nezaměnitelného vymezení skutkového děje, jenž žalovaný předkládá jako důvod, pro který by směnečný nárok přiznaný směnečným platebním rozkazem neměl být v řízení „přisouzen“, soud námítka proti směnečnému platebnímu rozkazu odmítne pro jejich neprojednatelnost. Pojmovým znakem projednatelných námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu je konkrétní a dostatečně určité skutkové vymezení obrany.

Námítka proti směnečnému platebnímu rozkazu patří mezi procesní úkony, jejichž základ tvoří vylíčení rozhodujících skutečností.^[3] Námítka se sestává ze stručného vymezení podstaty obrany a z odůvodnění. Námítka proti směnečnému platebnímu rozkazu včetně odůvodnění spočívají ve skutkovém vymezení okolností, na nichž žalovaný staví svoji obranu proti uplatněnému směnečnému nároku, jenž byl žalobci přiznán směnečným platebním rozkazem. Obranná tvrzení žalovaného, která vykazují potenciál zvrátit průběh řízení cestou zrušení směnečného platebního rozkazu, by měla obsahovat konstatování skutkových okolností, které ozřejmují neexistenci uplatněného směnečného nároku nebo nedůvodnost jeho uplatnění.

Každá z podaných námitek musí být odůvodněna. Je nezbytné, aby námitka jako taková a její odůvodnění představovaly jednotlivý koherentní celek, který se sestává z popisu skutkových okolností,

v nichž žalovaný spatřuje důvod, proč je směnečný nárok žalobcem uplatněn a soudem přiznán v rozporu se skutkovým stavem a právní situací. Vymezení obrany musí být určité a konkrétní – natolik konkrétní a určité, aby v námitkách prezentovaná obranná tvrzení neměla povahu obecné šablony, do níž lze dodatečně doplnit více variant rozhodného skutkového stavu.

Vyžadovaný (vysoký) standard provedení námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu

Prosazení koncentračního principu do směnečného rozkazního řízení se děje v nebyvale tvrdé podobě. Jednu z okolností, která činí výše uvedený závěr opodstatněný, představují požadavky na vymezení obrany proti směnečnému nároku, jenž byl v řízení prozatímně přiznán směnečným platebním rozkazem. Námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu musí být vymezeny skutkovými tvrzeními, která nezaměnitelně identifikují skutkový základ uplatněné obrany.

Kvalitativní procesní standard pro formulaci námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu a jejich odůvodnění je třeba hledat v požadavku, aby obrana byla vymezena skutkovými tvrzeními, a aby skutkový základ tvrzených důvodů, pro které má být směnečný platební rozkaz zrušen, nebyl zaměnitelný s jiným skutkem. Penzum požadavků soudní praxe na formulaci námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu lze nalézt například v usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. 5 Cmo 353/2003, kterým bylo potvrzeno usnesení prvoinstančního soudu, jímž tento odmítl námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu pro jejich neprojednatelnost, a v jehož právní větě soud konstatoval: *„Námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu jsou odůvodněné, pokud vymezují jednoznačně a nezaměnitelně skutek či skutky, o které se námitková obrana žalovaného opírá.“* Konstatovaný požadavek na vymezení obrany proti směnečnému nároku, jenž byl přiznán směnečným platebním rozkazem, soud v odůvodnění rozhodnutí pak doplnil následovně: *„Nelze připustit ..., aby námitky byly tak flexibilní, že by mohly případně umožňovat, aby jim v průběhu námitkového řízení byla podsouvána opakovaně stále nová a zcela odlišná skutková tvrzení. Potud musí být rozhodný skutek, na němž se postavení žalovaného v námitkovém řízení zakládá, vymezen jednoznačně.“*[\[4\]](#)

Názory na nutný obsah námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu publikované v doktríně nejsou úplně shodné. Z. Kovařík považuje při vymezení obrany v námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu (odůvodnění námitek) za stěžejní jednoznačné, konkrétní a nezaměnitelné označení skutkového základu obrany[\[5\]](#) v námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu s tím, že akcentuje požadavek na určitost námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu.[\[6\]](#) M. Dobeš předkládá poměrně benevolentní názor na minimální obsahový standard námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu, když požadavek na vymezení obrany proti nároku, jenž byl přiznán směnečným platebním rozkazem staví do roviny pouhého rámcového vymezení důvodů pro zrušení směnečného platebního rozkazu.[\[7\]](#) R. Šebek považuje za odůvodněné (tedy řádně vymezené) ty námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu, které jednoznačně a nezaměnitelně vymezují skutkový základ obrany.[\[8\]](#) V minulosti jsem se vyjádřil v tom smyslu, že po uplynutí námitkové lhůty nelze vznášet nové námitky, ani původní námitky plnohodnotně doplňovat.[\[9\]](#)

Námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu představují poměrně specifický procesní úkon (jednání). Jejich vyhotovení nelze považovat za rutinní záležitost. Mám naopak za to, že pokud mají představovat základ pro následné zrušení směnečného platebního rozkazu, musí být s ohledem na obzvláště nevýhodné postavení žalovaných ve směnečném sporu a s ohledem a vysoké nároky kladené soudy na tento procesní úkon zpracovány ve vysokém standardu a nejlépe s vysokou erudicí. K uvedenému závěru mne vedou následující aspekty častého průběhu směnečného rozkazního řízení:

- soudy požadují vyšší kvalitu provedení námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu než u jiných procesních podání; zaměření na konkrétní skutkové vymezení důvodů, pro které by měl být směnečný platební rozkaz zrušen, je nepoměrně intenzivnější než akcent na řádnou

substanciaci žalob a opravných prostředků;

- obrana proti směnečnému nároku, jenž byl přiznán směnečným platebním rozkazem, musí být úplná a konkrétní; k úspěšnému uplatnění obrany proti směnečnému nároku, jenž byl žalobci přiznán směnečným platebním rozkazem, nemůže vést podání obecně formulovaných nebo dokonce blanketních námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu, tedy námitek, v nichž absentuje konkrétní tvrzení vymezující skutkový základ obrany, které by žalovaný dodatečně po uplynutí námitkové lhůty precizoval dodatečným doplněním konkrétních obranných tvrzení, resp. jež by zcela doplnil;
- pro odstranění procesních nedostatků námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu (například příliš obecné vymezení obrany nebo předložení právního hodnocení důvodů pro zrušení směnečného platebního rozkazu namísto skutkových tvrzení) nelze funkčně využít výzvu a následné odstranění vad podání jako je tomu u žaloby nebo odvolání postupem dle ustanovení § 43 OSŘ,
- nedostatečné vymezení okolností, kterými žalovaný odůvodňuje procesní postoj, jehož podstatou je sdělení, že směnečný nárok, jenž byl přiznán směnečným platebním rozkazem, buď neexistuje, nebo je uplatňován nedůvodně, vyústí v odmítnutí námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu, což způsobuje definitivní neúspěch žalovaných ve směnečném rozkazním řízení,
- jak jsem již uvedl v předchozím výkladu, možnost vymezení obrany proti nároku, jenž byl přiznán směnečným platebním rozkazem, končí s koncem námitkové lhůty.

Možnost doplnění, upřesnění a dotvrzení námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu

Koncentrace směnečného rozkazního řízení je striktní a značně rigidní. Z pasáže prvního odstavce ustanovení §175 OSŘ, v níž je uvedeno, že žalovaný v *námitkách, musí uvést vše, co proti platebnímu rozkazu namítá*, by bylo namísto dovozovat, že doplnění námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu není přípustné. Případné rozvolnění obzvláště přísného právního režimu, který je dán zněním zákona, se může udát ve dvou podobách - novelizací nebo zmírňující judikaturou. Novelou byla prodloužena námitková lhůta - ze tří dnů na osm a následně na patnáct dní,[\[10\]](#) jiná úprava zákonného režimu procesní obrany proti směnečnému nároku, jenž byl přiznán směnečným platebním rozkazem, navzdory sílící opozici proti příliš intenzivnímu znevýhodnění žalovaných ve směnečném rozkazním řízení nenastala. Rozhodovací praxe soudů postlhůtní rozšíření obrany proti směnečnému nároku, jenž byl žalobci přiznán směnečným platebním rozkazem, podáním dodatečných námitek nebo doplněním námitek již podaných poměrně dlouho nepřipouštěla. Přesto se však možnost dodatečného doplnění námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu v rozhodnutích soudů prosadila.[\[11\]](#) Ruku v ruce (i když ex post) vyjádřila podporu změně rozhodovací praxe soudů ve smyslu zaujetí flexibilnějšího postoje k vymezení obrany proti směnečnému nároku v námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu i doktrína.[\[12\]](#)

Možnost doplnit námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu po uplynutí námitkové lhůty připouští Z. Kovařík, který považuje za přípustné „dokreslení“ námitek, kterými byl jednoznačně, konkrétně a nezaměnitelně označen příslušný skutek nebo skutky, na nichž žalovaný staví obranu proti uplatněnému směnečnému nároku, o podrobnosti s tím, že však při doplnění námitek nelze překročit rámec původně předložené obrany.[\[13\]](#) Zastáncem rozsáhlého doplnění námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu je M. Dobeš, podle nějž žalovaný svoji obranu vymezuje námitkami pouze rámcově, s tím, že tuto může následně rozvíjet prostřednictvím skutkových přednesů a důkazních návrhů.[\[14\]](#) Podobně jako Kovařík a v intencích rozhodovací praxe soudů hodnotí možnost doplnění námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu R. Šebek, když připouští „dovyličení“ skutkového základu uplatněné obrany o další tvrzení, pokud nepřekročí mez skutkového základu včas podaných námitek. [\[15\]](#) Ve svých předchozích dílech jsem připustil velmi limitovanou možnost doplnění námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu.[\[16\]](#) Konstatování možnosti doplnit námitky

v rozsahu, jenž odpovídá aktuální rozhodovací praxi Nejvyššího soudu ČR, se objevuje i v komentářové literatuře.[\[17\]](#)

Deklarace možného rozsahu doplnění námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu předložená Z. Kovaříkem, mírně překračuje meze dané ustanovením § 175 OSŘ, koresponduje však s aktuální rozhodovací praxí Nejvyššího soudu ČR v otázce možnosti doplnění obrany proti nároku, jenž byl přiznán směnečným platebním rozkazem. „Dokreslení řádně uplatněného skutku o rozmanité podrobnosti“ je přesným popisem stávající judikaturou připuštěného dotvrzení (upřesnění) námitek. S pohledem M. Dobeše na rozsah možného doplnění námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu se neztotožňuji. Mám za to, že následné „rozvíjení jen rámcově vymezené obrany novými skutkovými tvrzeními“ výrazně kvalitativně překračuje meze dané nejen ustanovením § 175 OSŘ, ale i stávající rozhodovací praxí Nejvyššího soudu ČR.[\[18\]](#)

Možnost dodatečného obsahového rozšíření námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu po uplynutí námitkové lhůty přivedla k životu rozhodovací praxe soudů. Nejvyšší soud ČR zaujímá k možnosti doplnění námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu mírně vstřícný, avšak zásadně limitovaný postoj. Uvedený soud:

- výslovně připustil možnost upřesnění námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu,
- odblokoval možnost doplnění argumentační podpory řádně a včas vymezené obrany v námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR

Do té doby striktně dodržované neprolomitelné pravidlo, že námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu nelze doplňovat, a to ani v dílčím rozsahu,[\[19\]](#) narušil Nejvyšší soud ČR v roce 2009 a poté v roce 2010 dvěma průlomovými rozhodnutími. Jedná se o rozsudek ze dne 31. 3. 2009, vydaný pod sp. zn. 29 Cdo 2270/2007 a o rozsudek ze dne 29. 9. 2010, vydaný pod sp. zn. 29 Cdo 4711/2008.

Základ možnosti upřesnit námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu Nejvyšší soud ČR vytvořil vydáním rozsudku sp. zn. 29 Cdo 2270/2007.[\[20\]](#) V právní větě uvedeného rozhodnutí soud uvedl, že: *„Námitka proti směnečnému platebnímu rozkazu, že konkrétní pohledávku, k jejímuž zajištění podle ujednání účastníků směnka sloužila, již žalovaný zaplatil, je ve smyslu ustanovení § 175 o. s. ř. odůvodněnou námitkou i tehdy, není-li v ní uvedeno, kdy (popř. jakým způsobem) k zaplacení došlo.“* V odůvodnění rozhodnutí sp. zn. 29 Cdo 2270/2007 Nejvyšší soud ČR uvedl, že pokud žalovaná námitku zaplacení dluhu po uplynutí námitkové lhůty konkretizovala tvrzením, jímž sdělila datum a způsob platby a konkrétní částku, již uhradila, nejde z pohledu ustanovení § 175 OSŘ o novou, a tudíž opožděnou námitku.[\[21\]](#)

Další průlom do zakonzervovaného postoje, který nepřipouštěl obsahové rozšíření námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu, učinil Nejvyšší soud ČR v rozsudku sp. zn. 29 Cdo 4711/2008.[\[22\]](#) Hranici dodatečného doplnění obrany proti směnečnému platebnímu rozkazu po uplynutí námitkové lhůty uvedený soud posunul v kvalitativně omezeném rozsahu, když tuto možnost připustil pro skutková tvrzení, která nevymezují obranu jako takovou, ale pouze argumentačně podporují důvodnost řádně a včas uplatněné obrany. V právní větě uvedeného rozhodnutí soud uvedl: *„V důsledku zásady koncentrace řízení o námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu žalovaný nemůže po uplynutí lhůty k podání námitek uplatňovat takovou obranu, která nebyla uvedena již v námitkách. Nic však žalovanému nebrání v tom, aby i v této fázi řízení uváděl nové skutečnosti, jež mohou mít podle jeho názoru význam pro posouzení důvodnosti obrany, kterou v námitkách již řádně uplatnil. Pokud takové skutečnosti směřují jen k doplnění dříve uplatněné námitky, pak je nelze považovat za námitky nové - opožděné, k nimž by již soud nesměl přihlížet.“*

Limitní faktor doplnění námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu

Možnost doplnění námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu (a to jak upřesněním obranných skutkových tvrzení, tak i předložením skutkově vymezené argumentační podpory) Nejvyšší soud ČR zásadně limitoval v již citovaném rozhodnutí sp. zn. 29 Cdo 4711/2008, když v jeho odůvodnění sdělil:

„V důsledku zásady koncentrace řízení o námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu žalovaný nemůže po uplynutí lhůty k podání námitek uplatňovat takovou obranu, která nebyla uvedena již v námitkách.

Nic však žalovanému nebrání v tom, aby i v této fázi řízení uváděl nové skutečnosti, jež mohou mít podle jeho názoru význam pro posouzení důvodnosti obrany, kterou v námitkách již řádně uplatnil. Pokud takové skutečnosti směřují jen k doplnění dříve uplatněné námítky, pak je nelze považovat za námítky nové – opožděné, k nimž by již soud nesměl přihlížet.“

Uvedený soud tedy možnost „doplnění“ námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu striktně omezil v tom smyslu, že nové dodatečné vymezení, ale i dovymezení obrany nad rámec daný skutkovým vymezením námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu není možné.

Upřesnění a dotvrzení námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu

Řádně a včas podané námítky proti směnečnému platebnímu rozkazu je tedy možné doplnit o skutková tvrzení vymezující obranu proti uplatněnému nároku, lze tak ovšem učinit pouze v takovém rozsahu a s takovým obsahem nových obranných tvrzení, že uvedeným tvrzením dalších skutečností nedochází k uplatnění nové obrany, která nebyla řádně vymezena v již podaných námitkách.

Přípustné skutkové doplnění námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu může mít podobu

- konkretizace tvrzení odůvodňujících sdělení, že uplatnění směnečného nároku není důvodné, kterým žalovaný rozšiřuje obranu již dříve prezentovanou o detailní popis rozhodného skutkového stavu, které lze vnímat jako upřesnění námitek, nebo
- doplnění chybějících dílčích segmentů prezentace okolností zpochybňujících existenci nebo důvodnost uplatnění směnečného nároku, pokud takové dovymezení obrany setrvává v kvalitativní rovině pouhého dotvoření obrany, jejíž podstatné části již byly řádně prezentovány v námitkové lhůtě, které lze označit jako dotvrzení námitek.

Za upřesnění námitek v režimu přípustné precizace stávající obrany považují doplnění obranných skutkových tvrzení, které v rovině pouhé konkretizace precizuje vymezení obrany. Upřesnění námitek má povahu rozšíření popisu okolností, kterými žalovaný odůvodňuje procesní požadavek na zrušení směnečného platebního rozkazu, o podrobnější údaje.

Dotvrzení námitek má z kvalitativního hlediska spíše povahu zásadnějšího doplnění tvrzení vymezujícího důvody, na nichž žalovaný zakládá požadavek na zrušení směnečného platebního rozkazu, než upřesnění námitek. Dotvrzením obrany žalovaný doplňuje chybějící segmenty, které se podílí na vymezení skutkového základu obrany. Aby však doplnění námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu zůstalo v rovině přípustného dotvrzení obrany a nenabývalo povahu dodatečného doplnění chybějící nevymezené obrany, nesmí doplňované údaje představovat podstatnou „náležitost obrany“, tedy část vymezení okolností, na nichž žalovaný obranu zakládá a bez jejichž sdělení by obrana postrádala některou ze svých základních složek.

Přípustné a nepřípustné doplnění námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu

Jak vyplývá z předchozího výkladu, mezi přípustným a nepřípustným doplněním námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu nevede jednoznačná a snadno definovatelná hranice. A priori není možnost doplnění skutkového vymezení obrany vyloučena, je však značně limitována. Přípustnost či nepřípustnost procesní iniciativy žalovaného spočívající v dodatečném dovymezení obrany proti směnečnému nároku, jenž byl přiznán směnečným platebním rozkazem, se odvíjí od kvantitativního a kvalitativního podílu doplňovaných tvrzení na celkovém vymezení obrany.

Přípustná je dodatečná precizace již vymezené obrany, která má podobu doplnění podrobností nebo dílčích, nikoli však definičních segmentů skutkového základu obrany s tím, že nelze připustit zohlednění dodatečných tvrzení, která:

- vymezují novou obranu,
- původně vymezenou obranu mění v obranu jinou,
- námitce poskytují nový zásadní obsah nebo novou kvalitu,
- směřují k sanaci původního nedostatečného vymezení obrany, v důsledku čehož by se z námitek neprojednatelné měla stát námitka způsobilá k projednání.

Doplnění námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu skutkovou argumentační podporou

Vedle upřesnění a dotvrzení námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu je nezbytné považovat za přípustné doplnění skutkových tvrzení žalovaných ve směnečném rozkazním řízení, které nemá povahu vymezení skutkového základu obrany. Jedná se o možnost doplnit podpůrná tvrzení, která podporují pravdivost předložené obrany. Může se jednat například o charakteristiku účastníků směnečného vztahu nebo účastníků řízení, o popis obvyklého modu operandi žalobce nebo předchozích majitelů směnky nebo o tvrzení jiných skutečností, které nasvědčují neexistenci vymáhaného směnečného nároku nebo nedůvodnosti jeho uplatnění.

Námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu lze tedy doplnit o podpůrná tvrzení dalších skutečností, které nevymezují okolnosti, v nichž žalovaný spatřuje důvody pro zrušení vydaného a napadeného směnečného platebního rozkazu, které však podporují pravdivost řádně a včas podaných námitek.

Dodatečné doplnění nesamostatných námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu

Ve směnečném právu neplatí pravidlo, že každému směnečnému dlužníkovi svědčí právo uplatňovat vůči jakémukoli směnečnému věřiteli všechny věcně důvodné námitky. Směnečné právo neumožňuje směnečným dlužníkům vznášet v některých situacích relativní námitky. Uplatnění relativních námitek, tedy zejména námitek z vlastního vztahu směnečného dlužníka ke směnečnému věřiteli, mezi něž patří především námitky kauzální, a námitky excesivního vyplnění blankosměnky, znemožňuje, případně výrazně komplikuje indosace směnky, v jejímž rámci indosatář uvedený cenný papír nabyt v dobré víře. Uplatnění námitek z vlastního vztahu směnečného dlužníka ke směnečnému věřiteli je mnohdy znemožněno směnečným rukojmím.

Cestu k prosazení relativních námitek, jejichž uplatnitelnost je v relaci žalovaný – žalobce ve směnečném sporu s ohledem na pozici žalobce či žalovaného ve směnečném vztahu a na jejich vazbu na okolnosti zakládající předmětnou relativní námitku zablokována, může otevřít některá z nesamostatných námitek. Za nesamostatné je třeba považovat všechny námitky, které nepředstavují věcnou obranu proti uplatněnému směnečnému nároku. Úspěšné vznesení kterékoli z nesamostatných námitek tudíž není způsobilé přinést žalovanému samo o sobě meritorní úspěch v řízení.

Za nesamostatná považuji tato obranná tvrzení ve směnečných sporech:

- námitka vědomého jednání na škodu dlužníka při nabývání směnky,
- námitka zlé víry při nabývání směnky,
- námitka hrubé nedbalosti při nabývání směnky,
- námitka podindosace směnky,
- námitka zastřené prokuraindosace směnky (indosace směnky „na oko“) a
- námitka sjednání přístupu směnečného dlužníka k námitce vyplývající z vlastních vztahů jiného směnečného dlužníka k věřiteli.

Podle stávající rozhodovací praxe soudů se koncentrace směnečného rozkazního řízení zakotvená v ustanovení § 175 OSŘ neuplatňuje vůči námitce vědomého jednání na škodu dlužníka při nabývání směnky. Při vynětí nesamostatných námitek z působení koncentrace směnečného rozkazního řízení, jež je zakotvena ustanovením § 175 OSŘ, je třeba vycházet z rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 12.1.1999, sp.zn. 5 Cmo 497/98[23], jenž se výslovně zabývá pouze neuplatněním prekluze vůči tvrzením, jež vymezují námitku vědomého jednání na škodu dlužníka při nabývání směnky. Mám za to, že z prekluzivní lhůty k vymezení obrany proti směnečnému nároku, jenž byl žalobci přiznán směnečným platebním rozkazem je třeba vyjmout všechny nesamostatné námitky. Podstata nesamostatných námitek je stejná - nezpochybnují existenci nebo důvodnost uplatňovaného směnečného nároku, otevírají cestu k uplatnění relativní námitky v situacích, v nichž směnečné právo takovou obranu směnečným dlužníkům neumožňuje.

Nesamostatné námitky je třeba vzhledem k faktu, že nepředstavují věcnou obranu, považovat za součást námitky, jejíž uplatnitelnost podporují. Možnost dodatečného tvrzení skutečností, které činí přípustným uplatnění relativních námitek v situacích, v nichž je konstatování jejich relevance zablokováno, tak lze považovat za přípustné doplnění námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu.

Možnost dodatečně podat některé námitky nedostatku procesních podmínek

Ve směnečném rozkazním řízení lze účinně podat podstatnou část námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu, které jsou založeny na nedostatku procesních podmínek, i po uplynutí námitkové lhůty, tedy tyto i podstatným způsobem doplnit. Oporu pro uvedený závěr poskytuje rozhodovací praxe českých soudů[24] i doktrína.[25]

Pro mne zcela nepochopitelně je koncentrace řízení zakotvená v ustanovení § 175 OSŘ v rozhodovací praxi soudů vztahována i na námitku nedostatku místní příslušnosti. Jedná se o nesystémové řešení. Místní nepřislušnost soudu, jenž ve věci rozhoduje, představuje nedostatek procesních podmínek stejně jako nedostatek pravomoci nebo věcné příslušnosti soudu. Námitka nedostatku místní příslušnosti je navíc koncentrována v rámci uplatnění prekluzivní lhůty vůči některým procesním námitkám, když první odstavec ustanovení § 105 OSŘ k omezené uplatnitelnosti této námitky uvádí: „Místní příslušnost zkoumá soud jen do skončení přípravného jednání podle § 114c. Neprovedl-li tuto přípravu jednání, zkoumá soud místní příslušnost jen před tím, než začne jednat o věci samé, nebo rozhodl-li o věci samé bez jednání, jen před vydáním rozhodnutí; to neplatí, jde-li o platební rozkaz, elektronický platební rozkaz nebo evropský platební rozkaz. Později ji soud zkoumá pouze tehdy, nebyla-li provedena příprava jednání podle § 114c, a jen k námitce účastníka, která byla uplatněna při prvním úkonu, který účastníku přísluší. Při zkoumání místní příslušnosti se nepřihlíží k přípravě jednání, jednáním a jiným úkonům provedeným před věcně nepřislušným soudem a k rozhodnutím

vydaným věcně nepříslušným soudem.“

Mám za to, že by z působení koncentračního principu, jenž je zakotven v ustanovení § 175 OSŘ, měly být vyňaty všechny procesní námitky. Koncentrace směnečného rozkazního řízení je koncentrací skutkovou, prekluze by tudíž neměla být uplatněna vůči procesním výhradám, jež nespočívají ve skutkovém vymezení obrany proti nároku, jenž byl přiznán směnečným platebním rozkazem. Ustanovení § 175 OSŘ však žádné výjimky nezakotvuje a judikatura pamatuje jen na vyloučení omezeného okruhu námitek nedostatku procesních podmínek (jak jsem uvedl výše), další procesní námitky (s výjimkou uvedených námitek nedostatku procesních podmínek) tak nelze po uplynutí lhůty pro podání námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu nově podat nebo zásadně doplnit.

Možnost podání námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu po uplynutí námitkové lhůty

Možnost vymezit obranu proti směnečnému nároku, jenž byl žalobci přiznán směnečným platebním rozkazem, je soustředěna pouze do námitkové lhůty. Po uplynutí lhůty pro podání námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu nelze okruh skutkových okolností, jimiž může žalovaný zpochybňovat nebo popírat uplatněný nárok, tedy výčet okolností, jimiž žalovaný odůvodňuje procesní postoj, jehož podstatou je sdělení, že směnečný nárok přiznaný směnečným platebním rozkazem neexistuje nebo je uplatňován nedůvodně, rozšiřovat. Po uplynutí námitkové lhůty nelze v obecné rovině podat další námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu, které by byly soudem projednány, nebo již podané námitky plnohodnotně doplnit.

Pro úplnost uvádím, že cesta k podání námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu po uplynutí lhůty k jejich podání není uzavřena absolutně. Procesní právo zakotvuje výjimky z nemožnosti podat dodatečně námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu. Další lhůta pro podání námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu počíná žalovaným běžet v důsledku:

- prohlášení doručení směnečného platebního rozkazu za neúčinné - soud může v intencích ustanovení § 50d OSŘ konstatovat neúčinnost doručení zásilky od soudu (například v případě, že zásilku do vlastních rukou, která nemůže být doručena třetí osobě, převzala osoba odlišná od adresáta); prohlásí-li soud doručení zásilky obsahující směnečný platební rozkaz za neúčinné, považuje se směnečný platební rozkaz za doručení dnem právní moci rozhodnutí o neúčinnosti jeho doručení.
- nesprávného poučení ve směnečném platebním rozkazu o možnosti podat námitky - ustanovení § 175 OSŘ výslovně neřeší situaci, kdy je žalovaný nesprávně poučen o možnosti podat námitky, případně situaci, kdy takové poučení zcela chybí; rozhodovací praxe soudů však dovodila, že v případě nesprávného nebo absentujícího poučení žalovaného o možnosti podat námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu je třeba aplikovat právní režim zakotvený v ustanovení § 204 odst. 2 OSŘ, z čehož obsahově vyvodila závěr, že v případě nesprávného či chybějícího poučení o možnosti podat proti směnečnému platebnímu rozkazu námitky má žalovaný k dispozici lhůtu na podání tohoto prostředku procesní obrany v délce tří měsíců od doručení směnečného platebního rozkazu;[\[26\]](#)
- vydáním opravného usnesení, kterým se mění výrok směnečného platebního rozkazu - v takovém případě žalovanému běží na základě ustanovení § 204, které stanoví, že: „*Odvolání se podává do patnácti dnů od doručení písemného vyhotovení rozhodnutí u soudu, proti jehož rozhodnutí směřuje. Bylo-li vydáno opravné usnesení týkající se výroku rozhodnutí, běží tato lhůta znovu od právní moci opravného usnesení.*“ A které se použije přiměřeně na situaci, kdy je opravným usnesením měněn výrok ve směnečném platebním rozkazu;
- prominutím zmeškání lhůty - ustanovení § 58 OSŘ umožňuje v případě, že účastník řízení nebo jeho zástupce zmešká z omluvitelných důvodů lhůtu k uskutečnění procesního úkonu (jednání),

prominutí zmeškání lhůty, pokud byl účastník řízení v důsledku uvedených okolností z uskutečnění úkonu vyloučen; možnost prominutí zmeškání lhůty se vztahuje i na zmeškání lhůty pro podání námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu.[\[27\]](#)

K uvedenému podotýkám, že výše uvedená možnost podat dodatečně námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu po uplynutí lhůty je vázána na výjimečné situace, obecně tak s touto cestou otevírající běh nové námitkové lhůty nelze kalkulovat či pracovat.

Závěr

Lhůta, kterou poskytuje ustanovení § 175 OSŘ žalovaným pro vymezení obrany vůči směnečnému nároku, jenž byl přiznán směnečným platebním rozkazem, je fixně dána. Možnost uvést a formulovat důvody, pro které má být v intencích procesních návrhů žalovaných zrušen směnečný platební rozkaz, je výrazně limitována. Obecně platí pravidlo, že vše, co žalovaní namítají proti směnečnému nároku, jenž byl přiznán směnečným platebním rozkazem, musí uvést do skončení námitkové lhůty. Po uplynutí námitkové lhůty tudíž žalovaným nesvědčí právo vznést nové námitky, které by soud neodmítl a na základě jejichž projednání by zrušil vydaný směnečný platební rozkaz. V rámci stávající právní úpravy je nezbytné považovat uvedený limit za téměř nepřekročitelný.

Požadavky na formulaci obrany proti směnečnému nároku, jenž byl přiznán směnečným platebním rozkazem, jsou vysoké. Námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu musí zahrnovat všechny okolnosti, které žalovaní pro svoji obranu uplatňují, přičemž skutkové odůvodnění obrany musí být určité a konkrétní. Je-li obrana proti směnečnému nároku, jenž byl přiznán směnečným platebním rozkazem, formulována jako obecná šablona, do které lze následně doplnit různé varianty skutkového odůvodnění, jsou námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu považovány za neprojednatelné, což nutně vede k jejich odmítnutí nebo nezohlednění při meritorním rozhodnutí. Námitková lhůta přitom není nijak zvlášť dlouhá.

Patnáct dnů nemusí pro řádné (úplné a konkrétní) vymezení okolností, kterými žalovaní odůvodňují tvrzení, že soud směnečným platebním rozkazem přiznal neexistující nárok, nebo že je nárok uplatňován nedůvodně, zdaleka stačit. Není tudíž nijak překvapivé, že možnost dodatečného doplnění skutkového vymezení obrany proti směnečnému nároku, jenž byl přiznán směnečným platebním rozkazem, představuje vysoce aktuální téma civilního procesního práva.

Stop stav pro vymezení obrany proti směnečnému nároku, jenž byl přiznán směnečným platebním rozkazem, zakotvený v ustanovení § 175 OSŘ není koncipován absolutně.

Aktuální rozhodovací praxe Nejvyššího soudu ČR tedy činí přípustným:

- doplnění námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu, které je vedeno cestou dotvrzení podrobností k již uplatněné obraně, tedy cestou upřesnění včas podaných námitek,
- tvrzení zcela nových skutkových okolností, jež nemají povahu vymezení obrany, ale směřují pouze k argumentační podpoře obrany již řádně skutkově předložené.

Za možné je třeba považovat dodatečné tvrzení tzv. nesamostatných námitek a některých námitek nedostatku procesních podmínek.

Zcela vyloučen není nový běh lhůty pro podání námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu. Přípustné možnosti opakování běhu námitkové lhůty jsou svázány se specifickými a jasně formulovanými výjimkami, které neposkytují prostor pro jejich rozšíření.

Vše výše uvedené lze shrnout tak, že směnečné rozkazní řízení je koncentrováno velmi přísně a rigidně. Striktní prosazování koncentračního principu ve směnečném rozkazním řízení výrazně zvýhodňuje žalobce a způsobuje, že se žalovaným zdaleka ne výjimečně nezdaří úspěšně uplatnit věcně důvodnou obranu proti nároku jenž byl přiznán směnečným platebním rozkazem.

JUDr. Radim Chalupa, Ph.D.,
advokát

[JUDr. Radim Chalupa, Ph.D.](#)

Kuzina 169
679 76 Drnovice u Lysic

Tel.: + 420 777 847 897

Tel.: +420 775 377 573

e-mail: radim.chalupa.ak@gmail.com

JUDr. Radim Chalupa, Ph.D je advokát specializující se na směnečné, insolvenční a exekuční právo, jakož i na civilní právo procesní, a dále pak na obchodní a dědické právo

JUDr. Radim Chalupa, Ph.D je také autorem celé řady publikací z oblasti směnečného práva, z nichž zmiňujeme zejména *Zákon směnečný a šekový: komentář směnečné části*; *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář směnečné části* z roku 2021, a monografie *Zajišťovací směnka* z roku 2009, *Směnka v soudním řízení* z roku 2017 a *Řízení o zaplacení směnečného nároku (specifika a problémové aspekty)* z roku 2019.

[1] Zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád.

[2] Podle aktuální úpravy sporného řízení je to do konce přípravného jednání nebo prvního jednání ve věci (jak vyplývá z ustanovení § 114c a § 118b OSŘ), případně i později, pokud takovou možnost připouští některá z výjimek.

[3] Stejně jako žaloba nebo vyjádření ve věci.

[4] Jedná se o usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29.9.2003, sp.zn. 5 Cmo 353/2003; text odůvodnění jsem nepatrně upravil, aby po svém vynětí z kontextu nepůsobil kostrbatě (zásah do formulace je v podstatě marginální s tím, že nijak neovlivňuje smysl a význam textu - týká se například slovosledu).

[5] Z. Kovařík k vymezení námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu uvádí: „Z hlediska koncentrace řízení je nutné v námitkové lhůtě jednoznačně, konkrétně a nezaměnitelně označit příslušný skutek nebo skutky.“ In: KOVAŘÍK, Z. Směnka a šek v České republice.6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 480-481.

[6] K otázce vymezení námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu se Z. Kovařík vyjádřil i takto: „Z hlediska obsahového nepostačuje, aby žalovaný jen sdělil, že vznáší námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu, ale musí je odůvodnit, to znamená alespoň stručně sdělit soudu důvody, které jej vedou k tomu, že odmítá podle směnečného platebního rozkazu plnit. Stručnost ovšem nemůže být na újmu určitosti, protože námitky vlastně vytvářejí rámec pro další projednávání věci a vymezují otázky, které bude muset soud posoudit.“ In: KOVAŘÍK, Z. Uplatňování práv v souvislosti se směnkami a šeky v soudním řízení. Bulletin advokacie, Česká advokátní komora v Praze, 2010, č. 10. s.16.

[7] M. Dobeš k nezbytnému obsahu námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu uvádí: „Námitkami vymezuje žalovaný svoji obranu pouze rámcově“ DOBEŠ, M. Směnečné spory. Praha: C.H.Beck, 2019, s. 83.

[8] ŠEBEK, R. In: DRÁPAL, L. BUREŠ, J. a kol. Občanský soudní řád I, II, 1. vydání, 2009, s. 1169 - 1180, odst. 9. In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné >>> [zde](#): „Námitky proti směnečnému (šekovému) platebnímu rozkazu jsou odůvodněné, pokud vymezují jednoznačně a nezaměnitelně skutek či skutky, o které se námitková obrana žalovaného opírá. Vylíčení okolností, na kterých staví žalovaný svou obranu, v námitkách vymezuje předmět námitkového řízení. Za odůvodněné mohou být považovány jen takové námitky, které dostatečně podávají, ze kterých konkrétních a individualizovaných skutků (na jakém skutkovém základě) žalovaný svou obranu vyvozuje.“

[9] CHALUPA, R.: „Po uplynutí námitkové lhůty nelze vznášet nové námitky, ani původní námitky doplňovat. Tímto pravidlem je směnečné (šekové) rozkazní řízení zkoncentrováno, a to velmi striktně.“ In: LAVICKÝ, P. a kol. Občanský soudní řád (§ 1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2015, s. 866.

[10] Námitková lhůta činila dlouhá desetiletí pouze 3 dny, dočasně byla tato lhůta prodloužena na 8 dní (konstatovaná úprava byla provedena zákonem č. [404/2012](#) Sb. s účinností ode dne 1.1.2013 do dne 30.4.2013), aktuálně čítá lhůta pro podání námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu uvedených 15 dní.

[11] Jak vyplývá z dalšího výkladu, jedná se o možnost co do výsledku významnou, co do obsahu však značně subtilní, neboť doplnitelnost námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu vykazuje zásadní omezení.

[12] Ostrou kritiku příliš striktní a rigidní koncentrace směnečného rozkazního řízení jsem předložil v článku Koncentrace směnečného rozkazního řízení: Černá díra na spravedlnost. Jurisprudence. 2015, ročník 24, číslo 1, s. 24-36, a v monografiích Směnka v soudním řízení. Praha: Leges, 2017, s. 134-159 a Řízení o zaplacení směnečného nároku (specifika a problémové aspekty). Praha: Leges, 2019, s. 169-201. Problematicke míry uplatnění koncentračního principu ve směnečném rozkazním řízení (ve smyslu jeho zmírnění) se věnuje i Z. Kovařík a M. Dobeš (identifikace těchto názorů je obsažena dále v textu).

[13] KOVAŘÍK, Z. Směnka a šek v České republice. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 480-481: „Z hlediska koncentrace řízení je nutné v námitkové lhůtě jednoznačně, konkrétně a nezaměnitelně označit příslušný skutek nebo skutky. Není však nezbytné je vylíčit v plné šíři. Lze při projednání námitek řádně uplatněný skutek nebo skutky případně dokreslit o rozmanité jejich podrobnosti. Jejich rámec ovšem ani takto překročit nelze.“

[14] DOBEŠ, M. Směnečné spory. Praha: C.H.Beck, 2019, s. 83: „Námitkami vymezuje žalovaný svoji obranu pouze rámcově, a tuto obranu může následně rozvíjet prostřednictvím skutkových přednesů a důkazních návrhů, které již nepodléhají koncentraci námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu, ale koncentraci řízení podle § 118b OSŘ.“

[15] ŠEBEK, R. In: DRÁPAL, L. BUREŠ, J. a kol. Občanský soudní řád I, II, 1. vydání, 2009, s. 1169 - 1180, odst. 9. In: Beck-online [právní informační systém]. Dostupné >>> [zde](#): „Námitky proti směnečnému (šekovému) platebnímu rozkazu jsou odůvodněné, pokud vymezují jednoznačně a nezaměnitelně skutek či skutky, o které se námitková obrana žalovaného opírá. Vylíčení okolností, na kterých staví žalovaný svou obranu, v námitkách vymezuje předmět námitkového řízení. Za odůvodněné mohou být považovány jen takové námitky, které dostatečně podávají, ze kterých konkrétních a individualizovaných skutků (na jakém skutkovém základě) žalovaný svou obranu vyvozuje. ... Pokračovat pozn 2 “ - z komentáře, který poslal matěj

[16] „Vycházejí z rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, konstatují, že řádně a včas podané námitky lze doplnit, lze tak ovšem učinit pouze v takovém rozsahu a s takovým obsahem nových tvrzení, že uvedeným doplněním nedochází k uplatnění nové obrany, která nebyla řádně vymezena v již podaných námitkách.“ CHALUPA, R. Řízení o zaplacení směnečného nároku (specifika a problémové aspekty). Praha: Leges, 2019, s. 175-176.

[17] Viz pozn. pod čarou č. 15.

[18] Viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 Cdo 2270/2007 a sp. zn. 4711/2008.

[19] Ve starší literatuře, která předcházela vydání rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 Cdo 2270/2007 a sp. zn. 4711/2008, jež cestu k omezenému doplnění námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu otevřela, lze dohledat postoj konformní se zněním ustanovení § 175 OSŘ, který na možnost narušení požadavku, že v námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu musí být obrana vymezena beze zbytku, nepřipouští jakékoli narušení koncentrace směnečného rozkazního řízení. J. Bureš vnímal prosazení koncentračního principu do směnečného rozkazního řízení poměrně striktně, když konstatoval: „Vzhledem k tomu, že zákon váže podání námitek na krátkou lhůtu a že umožňuje jednat jen o včas podaných námitkách, nelze po uplynutí lhůty (tedy případně až při

jednání) uplatňovat takovou obranu, která nebyla uvedena již v námitkách.“ In: BUREŠ, J. DRÁPAL, L. MAZANEC, M. Občanský soudní řád komentář. 2 vydání. Praha: C.H.Beck, 1996, s. 400.

[20] Jedná se o rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. 3. 2009, vydaný pod sp. zn. 29 Cdo 2270/2007.

[21] Odůvodnění rozhodnutí není výše v textu citováno doslovně, formulační autorská redakce uvedených pasáží citovaného textu nemění jeho obsahový význam.

[22] Jedná se o rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 9. 2010, vydaný pod sp. zn. 29 Cdo 4711/2008.

[23] Uvedené rozhodnutí (rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 12.1.1999, sp.zn. 5 Cmo 497/98) k selektivnímu prolomení pravidla, že žalovaní ve směnečném sporu, jenž je veden ve formě směnečného rozkazního řízení, jsou povinni uvést vše, co proti směnečnému platebnímu rozkazu namítají, do konce námitkové lhůty, v právní větě uvádí: „Okolnost, že majitel směnky jednal při nabývání směnky ke škodě dlužníka, není samostatnou námitkou proti směnečnému platebnímu rozkazu. Průkaz o této okolnosti je jen předpokladem pro úspěšné uplatnění jiné námitky svědčící dlužníku proti předchozímu majiteli i proti indosatáři. Nepodléhá tedy tato okolnost koncentrační zásadě ve směnečném rozkazním řízení.“ K nesamostatnosti námitky vědomého jednání na škodu dlužníka při nabývání směnky se vyjádřil Nejvyšší soud ČR v usnesení ze dne 25. února 2009, sp. zn. 29 Cdo 793/2007, jehož právní věta zní: „Za samostatnou námitku proti směnečnému platebnímu rozkazu nemůže být v žádném případě považována okolnost, při níž majitel směnky nabyl směnku jednáním, které směřovalo ke škodě dlužníka.“

[24] Uvedené vynětí námitek nedostatku procesních podmínek vyplývá například z rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 14.3.2000, sp. zn. 32 Cdo 20/2000, jehož právní věta zní: „Námitka, že bylo porušeno ustanovení § 155 odst. 2 písm. a) o.s.ř., nepředstavuje námitku nedostatku podmínky řízení, a proto se na ni vztahuje ve směnečném řízení zásada koncentrace řízení.“ Nepřímé konstatování o nepoužití koncentračního principu vůči námitkám nedostatku procesních podmínek (podmínek řízení) je doplněno explicitním konstatováním obsaženým v odůvodnění rozhodnutí, z něhož vyjímám následující pasáž: „Takovými námitkami jsou pouze námitky, které poukazují na nedostatky, pro které, jestliže je soud v řízení shledá a nedojde-li k jejich odstranění, nemůže ve věci rozhodnout. Takovými námitkami jsou např. námitka nedostatku pravomoci soudu, námitka jeho věcné nepřislusnosti, námitka rei iudicatae, námitka litispendence, námitka nedostatku způsobilosti být účastníkem řízení, apod.“

[25] Z. Kovařík se k vynětí procesních námitek atakujících neexistenci procesních podmínek vyjadřuje takto: „Spornou může být otázka námitek procesního charakteru, které se týkají překážek řízení. Zde je nutno souhlasit s názorem, že soud musí k některým těmto skutečnostem přihlídnout kdykoliv za řízení, a to i bez návrhů účastníků.“ In: KOVAŘÍK, Z. Směnka a šek v České republice. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 482. Obdobně R. Chalupa: „Vynětí námitek nedostatku procesních podmínek z rozkazní koncentrace se jeví jako správné řešení i z toho důvodu, že některé z předmětných procesních námitek jsou koncentrovány v rámci režimu koncentrace procesních námitek (podjatost, místní nepřislusnost, nedostatek pravomoci způsobený rozhodčí smlouvou nebo doložkou).“ In: CHALUPA, R. Řízení o zaplacení směnečného nároku (specifika a problémové aspekty). Praha: Leges, 2019, s. 178. J. Bureš k vynětí námitek nedostatku procesních podmínek

z koncentrace řízení, jež je zakotvena v ustanovení § 175 OSŘ uvádí: „Koncentrační zásada nedopadá na procesněprávní námitky poukazující na nedostatek podmínek řízení, k jejichž existenci soud přihlíží kdykoliv za řízení. Výjimku představuje námitka místní nepřislusnosti, kterou musí žalovaný uplatnit ve včas podaných námitkách...“ In: BUREŠ, J. DRÁPAL, L. MAZANEC, M. Občanský soudní řád komentář. 2 vydání. Praha: C.H.Beck, 1996, s. 400.

[26] Např. usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26. března 2007, sp. zn. 12 Cmo 232/2006 nebo rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. září 2010, sp. zn. 29 Cdo 3779/2008.

[27] Např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. března 2012, sp. zn. 5 Cmo 338/2011. Tímto rozhodnutím se soud sice k návrhu žalovaného na prominutí zmeškání lhůty postavil negativně, z odůvodnění rozhodnutí však vyplývá, že se tak stalo s ohledem na konkrétní okolnosti případu a je tak zřejmé, že nadepsaný soud uvedeným rozhodnutím možnost prominutí zmeškání lhůty pro podání námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu implicitně připustil.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)